

Anna's Hoeve Hilversum

natuuronderzoek

- tussentijdse rapportage-

colofon

1 februari 2011

- tekst	dr. A.J.M. Schenkeveld
- productie	bureau Schenkeveld
Vistraat 1, 4101 AC Culemborg
Telefoon: 0345- 534245, Fax: 0345-534028
Email: schenkeveldbureau@planet.nl
- opdrachtgever	gemeente Hilversum, afdeling Stedelijke Ontwikkeling
- contactpersoon	F.R.M. Janssens van de gemeente Hilversum

Inleiding

De herontwikkelingslocatie Anna's Hoeve ligt aan de oostzijde van de gemeente Hilversum. In het gebied liggen sportvelden en een rioolwaterzuiveringsinstallatie. Aan de zuidzijde ligt een recreatiegebied dat gebruikt wordt als uitloopgebied voor bewoners van Hilversum. Recent zijn de waterbodems van de ten oosten van het plangebied gelegen Laarder Waschmeren gesaneerd en wordt dit gebied heringericht.

figuur 1: begrenzing onderzoekgebied

Voor het plangebied is in het verleden een onderzoek uitgevoerd, waarop ontheffing van de Flora- en Faunawet is verkregen. Door de langere doorlooptijd is de ontheffing inmiddels verlopen en is een nieuwe aanvraag noodzakelijk. Ten behoeve van die aanvraag is door Grontmij Nedeland BV op basis van een quick scan geconcludeerd dat een vervolgonderzoek naar vleermuizen, eekhoorn en ringslang noodzakelijk is.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet regelt sedert 2002 de bescherming van een groot aantal planten- en diersoorten. Bij een ruimtelijke ingreep moet voor handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving bij de gemeente een vergunning worden aangevraagd. Deze vergunning is onderdeel van de omgevingsvergunning. De onderzoeksplicht rust bij de initiatiefnemer. Als uit het onderzoek blijkt dat er schade optreedt moet de gemeente om de vergunning te kunnen verlenen een verklaring van geen bezwaren (Vvgb) bij het ministerie E, L & I ophalen. Er worden 3 categorieën van bescherming (en daarmee toetsingskader) onderscheiden: streng beschermd – beschermd - algemeen. Om vergunning te krijgen in het geval van streng beschermde soorten zal de initiatiefnemer moeten aantonen dat er geen alternatief is en er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang.

Omdat de gemeente het bestemmingsplan van een deel van het plangebied al in februari in procedure wil brengen, is in januari al een eerste veldbezoek gebracht. Dit veldbezoek richtte zich op de aanwezigheid van nesten van eekhoorn in het hele gebied en onderzoek naar de betekenis van het eerste plandeel voor vleermuizen en ringslang.

De rest van het veldwerk wordt pas vanaf 1 april uitgevoerd.

figuur 2: begrenzing plangebied 1^e fase

Methode

D.d. 26 januari 2011 is het plangebied bezocht en zijn alle bomen bekeken op zoek naar eekhoornnesten. Verder is het plangebied 1^e fase beoordeeld op zijn geschiktheid als verblijfplaats/leefgebied voor ringslang en vleermuizen.

Resultaat en discussie

Gebiedsbeschrijving

In de negentiende eeuw werd dit deel van Hilversum nog helemaal in beslag genomen door heide op een (dekzand)vlakte met aan de randen landduinen. Direct ten noorden van Anna's hoeve lag een uitgestoven laagte met een ven, dat als wasmeer (voor de schapen) werd gebruikt. Vanaf ca. 1880 veranderde met de verstedelijking van Hilversum het beeld. De hei aan de rand van de stad werd gebruikt om vuil te storten en afvalwater te infiltreren¹. Vanaf begin twintigste eeuw gebeurde de vuilverwerking meer gestructureerd. De hei werd ontgonnen om plaats te maken voor bevoeiingsvelden, die ook landbouwkundig werden benut. Door een steeds grotere aanvoer van (vuil)water vernatte het gebied. Direct ten oosten van de gemeentegrens ontstond een plassengebied, dat van de Laarder Waschmeren. In 1939 wordt er tenslotte een zuiveringsinstallatie gebouwd. Daarvoor al is als werkverschaffingsproject het recreatiegebied Anna's hoeve met vijvers en (park)bos aangelegd. Het effluent van de zuiveringsinstallatie wordt op de vijvers ten zuiden en oosten van de installatie geloosd om zo te infiltreren. De waterbodems raakten hierdoor vervuild. Uiteindelijk wordt de sanering van de waterbodem en de vuilstort in de eenentwintigste eeuw ter hand genomen. Op dit moment is dit nog volop aan de gang. De sportvelden zijn in de vijftiger jaren van de vorige eeuw op een opgeruimde vuilstort aangelegd. Ook hiervan is de bodem recentelijk gesaneerd en is het complex opnieuw ingericht.

bodemsanering Laarder Waschmeren

grondhopen in plangebied

Op dit moment bestaat het plangebied uit de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI Hilversum) met zijn gebouwen, tanks, vijvers, slibvelden, vuilopslag. Ten noordnoorden hiervan ligt een braakterrein met grote hopen (vervulde) grond. Het zuidoostelijk deel wordt in beslag genomen door de 5 sportvelden, waarvan 1 met kunstgras, van de voetbalverenigingen Wasmeer en de Zebra's. In het zuidwesten tenslotte ligt de zogenaamde accumulatievijver, waarvan de steile oevers begroeid zijn met riet. Langs de Anthony Fokkerweg, Liebergerweg en Minckelersstraat liggen brede bosstroken. De samenstelling hiervan heeft een natuurlijk karakter.

¹ www.vb-annashoeve.nl

Hoofhoutsoorten zijn Gewone esdoorn, Ruwe berk, Beuk, Zomereik, Robinia, Amerikaanse eik, Canadese populier. Verspreid aanwezige andere boomsoorten zijn Zwarte den, Hollandse linde, Noordse esdoorn, Douglasspar en Witte els. In deze bomen is gezocht naar nesten van eekhoorn.

grens Laarder Waschmeren en sportcomplex

accumulatievijver

slibveld op RWZI

bosstrook langs Anthony Fokkerweg

Eekhoorn

Er zijn d.d. 26 januari 2011 in het onderzoeksgebied geen eekhoornnesten gevonden. Aanwezige grotere nesten zijn steeds tot een bepaalde vogelsoort te herleiden. Meestal betreft het ekster of houtduif; een enkele keer buizerd of zwarte kraai.

Er zijn ook geen andere sporen van eekhoorn zoals aangeknaagde dennen- en sparrenkegels, pootafdrukken, uitwerpselen aangetroffen.

Waarnemingen over de laatste 5 jaar van gewone eekhoorn in Hilversum op www.waarneming.nl betreffen steeds villawijken in het zuidoostelijk of westelijk deel. De dichtstbijzijnde waarnemingen van de soort zijn van de oostzijde van de A27 (bij Drakenburgh).

Vleermuizen

In 2005 zijn 4 vleermuissoorten waargenomen, t.w. kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en watervleermuis. Kleine dwergvleermuis en laatvlieger zijn zomer en winter gebouwbezonend. Rosse vleermuis en Watervleermuis hebben hun zomerverblijfplaatsen in bomen. Er zijn toen overigens geen verblijfplaatsen vastgesteld.

Sedert 2005 zijn volgens de databank van waarneming.nl in het plangebied alleen de zelfde 4 soorten waargenomen. Deze waarnemingen zijn met de batdetector gedaan. Het betrof steeds vliegende exemplaren.

Het plangebied 1^e fase bestaat op dit moment uit braakterrein met grondhopen, het noordoostelijk deel van de RWZI en het noordelijk deel van het sportcomplex. In dit gebied staan enkele bomen, die ongeschikt zijn als (potentiele) verblijfplaats voor vleermuizen, omdat holtes ontbreken.

De bomenrijen aan de randen van het sportcomplex zijn mogelijk belangrijk als vliegroute van bijvoorbeeld gewone dwergvleermuis vanuit verblijfplaatsen in de huizen van de aangrenzende woonwijk naar het natuurgebied van GNR. De bomen blijven staan en behouden daarmee hun eventuele functie als geleider.

Waarschijnlijk zijn vooral de randen van het plangebied (overgang van bos naar open gebied) belangrijk als foerageergebied. Deze blijven intact. De precieze betekenis wordt nog onderzocht

Ringslang

Het plangebied 1^e fase is ongeschikt als ringslangleefgebied.

Sedert 2005 is volgens de databank van waarneming.nl in het onderzoeksgebied slechts eenmaal een exemplaar waargenomen. Dit was aan de noordoever van de accumulatievijver (24/8/2010 door Yvan Veninga). Andere waarnemingen sedert 1/1/2005 in dit deel van Hilversum (Anna's hoeve) zijn vooral (7x) van het bos ten oosten van de A27 (Drakenburgh) en langs de vijvers ten zuiden van het onderzoeksgebied (3x).

grondhopen in plangebied 1^e fase

eksternest in boom bij scouting

Conclusie

Eekhoorn

Er komen in het onderzoeksgebied geen verblijfplaatsen van gewone eekhoorn voor. Bij de ruimtelijke ingreep worden v.w.b. deze beschermde (categorie 2) soort geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden.

Vleermuizen

Er komen in het onderzoeksgebied 4 vleermuissoorten voor. Vleermuizen zijn streng beschermd (categorie 3). Geen van deze soorten wordt door de ingreep zoals mogelijk gemaakt door het bestemmingsplan 1^e fase negatief beïnvloed. Er zijn geen verblijfplaatsen van deze soorten in het plangebied en ook de kwaliteit van het gebied als trekroute en foerageergebied wordt door de ingreep niet minder. De betekenis van de rest van het onderzoeksgebied en de gevolgen van de ingreep daar ter plekke worden de komende maanden nog onderzocht.

Ringslang

Het plangebied 1^e fase is ongeschikt als leefgebied van ringslang. Ringslang is streng beschermd (categorie 3). De betekenis van de rest van het onderzoeksgebied voor deze soort wordt de komende maanden nog onderzocht.